

CONSIDERATIONS ON THE APPROACH TO THE CONCEPT OF TERRORISM, AS A DIMENSION OF THE SECURITY EQUATION, IN THE ASIAN SOCIETY

Letiția SÎRBU
Masterand,
Universitatea de Vest din Timișoara

ABSTRACT

THE TERRORIST PHENOMENON HAS ENJOYED A GREAT DEAL OF PUBLICITY LATELY, ESPECIALLY TOWARDS THE END OF THE 20TH CENTURY AND THE BEGINNING OF THE 21ST CENTURY, AS MORE TERRORIST ATTACKS HAVE BEEN MATERIALIZED ACROSS THE WORLD, BY DIFFERENT TERRORIST GROUPS. THE EVENT THAT CHANGED, HOWEVER, THE TOTAL PERCEPTION OF THIS PHENOMENON, BOTH FROM THE PERSPECTIVE OF THE RESEARCHERS, THE POLITICAL LEADERS AND THE MEDIA, IS REPRESENTED BY THE ABOMINABLE TERRORIST ATTACKS THAT TOOK PLACE IN THE UNITED STATES, IN SEPTEMBER 11, 2001. SINCE THEN, DUE TO THE PARTICULARITIES OF THE ATTACKS AND THEIR IMPACT ON A PLANETARY LEVEL, MOST OF THE STATES AROUND THE WORLD HAVE INITIATED CONVERGENT EFFORTS TO LAY THE FOUNDATIONS AND TO ESTABLISH THE SECURITY STATUS ON A GLOBAL LEVEL, AND AT THE SAME TIME, THEY HAVE STARTED A COHERENT AND FOCUSED FIGHT AGAINST TERRORISM. IN PARALLEL, WELL-DEFINED NATIONAL SECURITY STRATEGIES WERE CONCEPTUALIZED AGAINST THIS UNCONVENTIONAL THREAT FACED BY HUMANITY AND, IN THIS CONTEXT, MOST OF THE STATES INVOLVED GRANTED INTELLIGENCE SERVICES, IMPORTANT COMPONENTS OF THE NATIONAL SECURITY SYSTEMS, ADDITIONAL POWERS TO ENSURE THE SECURITY OF THE COUNTRY AND ITS CITIZENS.

THIS PAPER PRESENTS THE WAY IN WHICH THE MULTIVALENT CONCEPT OF SECURITY IS BEING APPROACHED IN IMPORTANT COUNTRIES OF THE ASIAN CONTINENT, BY HIGHLIGHTING THE DIFFERENCES THAT EXIST CONCERNING THE LEVEL OF IMPORTANCE GIVEN TO THE ECONOMIC, SOCIAL, CULTURAL, POLITICAL OR MILITARY SECURITY. ALSO, THE SAME PAPER OVERVIEWS THE APPROACHES OF THE TERRORIST PHENOMENON FROM AN ACADEMIC, INSTITUTIONAL OR MEDIA POINT OF VIEW, AT THE LEVEL OF SOME ASIAN STATE ENTITIES.

KEY WORDS: TERRORISM, GLOBALIZATION, GROUPING, CRIME, FEAR, VIOLENCE, FORCE, SECURITY

1. Securitatea – Precizări conceptuale. Modalitate de abordare.

Studiile în domeniu încearcă să conceptualizeze termenul „*securitate*”, să explicitizeze sensurile generale și particulare și impactul asupra societății contemporane. Etimologic, termenul provine din limba latină, *securitas* înseamnând „fără grijă, serenitate, liniște”. Definierea și explicitarea termenului a cunoscut evoluții de-a lungul timpului, aspect evidențiat de următoarele abordări: în anii '80, Ian Bellany spunea că securitatea este o absență oarecum relativă a războiului; Laurence Martin privea securitatea ca pe o asigurare a bunăstării

viitoare, accentul punându-se de această dată pe dimensiunea economică¹; un alt cercetător important din domeniul securității, Ole Waever, susține că securitatea este asigurată prin păstrarea trăsăturilor tradiționale de limbă, cultură, identitate religioasă și națională, dar bineînțeles și de obiceiuri.²

Securitatea este esențială vieții cetățenilor, a comunităților, dar și a statelor. Conceptul de securitate capătă valențe în mai multe domenii, precum securitate economică, socială, culturală, politică, militară, energetică, de mediu³, etc, iar toate acestea împreună formează starea de securitate colectivă. În sens tradițional, securitatea a fost asociată cu puterea militară, însă această abordare s-a schimbat în special după anii '90, când conceptul a fost extins către alte domenii, precum domeniul politic, economic sau societal.

Deși fiecare entitate statală abordează conceptul de securitate în funcție de propriile interese și priorități, dezvoltând strategii și politici de securitate coerente, majoritatea țărilor și-au revizuit abordările circumscrise problematicii după atentatele teroriste din anul 2001, multe dintre acestea acordând o mai mare importanță fenomenului terorist și catalogându-l ca o amenințare securitară de maximă importanță atât la nivel național, cât și la nivel global.

Deoarece această lucrare face referire în mod expres la problematica securitară determinată de fenomenul terorist la nivelul continentului asiatic, în cele ce urmează se va prezenta abordarea conceptului de securitate de către doctrinele unor entități statale importante de pe acest continent, încercând a se evidenția diferențele de abordare ale acestui concept, atât de complex.

China, una dintre cele mai importante țări la nivel continental, dar și global - dacă o privim din punct de vedere demografic sau economic, pentru începutul secolului XXI-lea a adoptat un nou concept de securitate, lansând ideea de ascensiune pacifistă, ca pilon fundamental al politicii externe chineze, prin: abandonarea paradigmei bipolarității și a strategiei de restricționare a unui bloc rival, în special Statele Unite ale Americii; implementarea unei viziuni strategice care să vizeze cooperarea reciprocă dintre state pentru a asigura o securitate comună; crearea unui mediu bazat pe conceptul de câștig reciproc; reducerea tensiunii între actorii-cheie, încercând a se ajunge la un dialog comun și benefic prin intermediul căruia se pot adopta măsuri benefice pentru construirea securității comune.⁴ Conceptul de securitate este abordat de China și prin prisma protejării suveranității naționale și a intereselor dezvoltării naționale, prin menținerea armoniei și a stabilității sociale, iar nu în ultimul rând, prin modernizarea apărării naționale, dar și a forțelor armate.⁵ China consideră că apărarea națională trebuie să reziste împotriva agresiunilor, să apere țara, apele interioare și teritoriale, spațiul aerian și maritim, și de asemenea să se opună forțelor separatiste (în special, cu caracter terorist) care activează pe teritoriul țării, acțiunile forțelor armate chineze circumscriindu-se principiului prin care se dedică total intereselor patriei, participând activ și protejând securitatea națională, dar și stabilitatea socială. Statul chinez are obiectiv

---

¹ Constantin, Moștofle, Petre, Dușu, Alexandra, Sarcinchi, *Studii de Securitate și Apărare, Volumul 2*, Editura Universității Naționale de Apărare, București, 2005, p. 9.

² Ronnie D., Lipschutz, *On Security*, Editura Columbia University Press, New York, 1995, p. 65-71.

³ Cătălin, Peptan, „*The environmental security, a national security dimension*”, Revista „*Fiability & Durability*”/ „*Fiabilitate si Durabilitate*”, ISSN 1844-640x, Nr. 1, 2018, Anale Universitatea "Constantin Brancusi" Targu Jiu.

⁴ Mădălina, Virginia, Antonescu, *Noul concept chinez de Securitate și ascensiunea pacifistă a Chinei ca piloni fundamentali ai politicii externe*, în *Revista Polis*, Vol. III, Nr. 1 (7), decembrie 2014-februarie 2015, p. 59-60.

⁵ Strategia Națională de Apărare a Chinei, disponibil pe

http://english.www.gov.cn/archive/white_paper/2014/09/09/content_281474986284525.htm, accesat 04.03.2020.

modernizarea apărării naționale, investind în logistică modernă și în dezvoltarea sistemelor de cercetare.¹

În Japonia, la baza conceptului de securitate stă doctrina ”securității complete”, implementată la începutul anilor 1980 după o evaluare pertinentă a politicilor de securitate naționale anterioare, care pune accentul prioritar pe componenta economică și pe mijloace diplomatice, în detrimentul mijloacelor militare.² După capitularea Japoniei din cel de-al doilea război mondial, autoritățile au fost nevoite să implementeze o nouă concepție asupra securității naționale, îndreptându-se spre o oarecare doctrină pacifistă, având în vedere articolul 9³ din Constituția Japoniei, care limitează capacitatea militară a Japoniei la ”apărare minimă”. De asemenea, conceptul de securitate este unul multidimensional, cele mai importante fiind: participarea la acorduri bilaterale/multilaterale și dezvoltarea economică pentru a asigura securitatea interstatală; asigurarea nevoilor umane de bază precum mediul sănătos, accesul la asistență umanitară, asigurarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor.⁴

Două perspective interesante asupra conceptului de securitate le putem întâlni în Peninsula Coreeană, având în vedere faptul că aici există două țări care, deși cândva au fost un tot unitar, abordează în mod diferit conceptul de securitate. Diferențele dintre aceste două țări sunt evidențiate în mod clar de regimul politic adoptat, Coreea de Sud fiind o republică prezidențială, cu un regim democratic, în timp ce Coreea de Nord este o republică socialistă, cu un regim totalitar. De la sfârșitul războiului coreean, din anul 1953, și până în prezent, au existat numeroase tensiuni între cele două țări, majoritatea cauzate de atacurile succesive din partea Coreei de Nord sau din cauza activității nucleare pe care le desfășoară aceasta. În context, Coreea de Sud a fost nevoită să își conceptualizeze o strategie de securitate care să-i permită să facă față pericolului nord coreean, conceptul de securitate fiind legat în mare măsură de necesitatea asigurării securității și bunăstării țării. Astfel, în anul 2012, Coreea de Sud și-a desemnat ca viziune națională ideea de „națiune de clasă mondială prin avansare”, care se bazează pe principiile constituționale referitoare la democrația liberală și economia de piață, astfel punându-se accentul pe dezvoltarea economică și prosperitatea națională. De asemenea, un obiectiv foarte important este menținerea păcii și stabilității, atât la nivel național cât și la nivel global, dar în special în Peninsula Coreeană.⁵

În ceea ce privește Coreea de Nord, există puține date oficiale publice legate de poziția acesteia în privința conceptului de securitate, însă prin prisma acțiunilor desfășurate, putem încerca să conturăm ce reprezintă acest concept pentru autorități. Principala ideologie a țării este „Juche”, o doctrină în special militară, care are ca principii fundamentale suveranitatea politică, independența economică, și autonomia militară.⁶ Din cele trei principii, probabil cel mai important este autonomia militară, având în vedere faptul că Coreea de Nord pune foarte mult accentul pe armată și pe dezvoltarea armelor nucleare, efectuând frecvent teste nucleare.

---

¹ *Ibidem*.

² Tsuneo, Akaha, Japan's Comprehensive Security Policy: A New East Asian Environment, în *Asian Survey*, Vol. 31, Nr. 4, Aprilie 1991, p. 324.

³ *Ibidem*, p. 326.

⁴ Christopher W., Hughes, *Japan's security agenda: military, economic, and environmental dimensions*, Lynne Rienner Publishers, Londra, 2004, p. 120-121.

⁵ Strategia Națională de Securitate și Apărare a Coreei de Sud, p. 40, disponibil pe https://media.nti.org/pdfs/ROK_2012_White_Paper.pdf, accesat 04.03.2020.

⁶ Grace, Lee, The Political Philosophy of Juche, în *Stanford Journal of East Asian Affairs*, Vol. 3, Nr. 1, Primăvară 2003, p.105-107.

Se poate remarca lipsa cu desăvârșire a asigurării bunăstării cetățenilor și a unui mediu liniștit, dinte obiectivele de ordin securitar, accentul fiind pus pe statul în sine, și mai puțin pe cetățenii săi. Securitatea umană nu reprezintă o prioritate pentru autorități, aceasta fiind condiționată în principiu de nivelul de loialitate pe care fiecare cetățean îl arată statului, dar în special conducătorului acestuia, orice abatere, fiind pedepsită drastic. Astfel, putem observa o diferență fundamentală între cele două Corei, Coreea de Sud fiind orientată mai mult spre cetățeni și spre asigurarea unui mediu prielnic și liniștit, în timp ce Coreea de Nord se axează pe programul militar și nuclear, având o atitudine ostilă față de celelate state.

O altă perspectivă modernă asupra conceptului de securitate este aceea a Indiei, o țară cu o populație numeroasă, cu multe grupuri etnice și numeroase religii. Astfel, în anii 1990, India a trecut de la o perspectivă traditionalist-conservatoare, la una modernă, realistă și cuprinzătoare la adresa securității naționale, care include dimensiuni politice, economice, sociale, și de dezvoltare, punând accentul în special pe dezvoltarea economică, pe coeziunea internă, dar și pe dezvoltarea tehnologiei.¹

2. Terorismul - Precizări conceptuale. Modalitate de abordare.

Fenomenul terorist a captat atenția la nivel global, în ultimele decenii, odată cu desfășurarea a nenumărate atentate teroriste în diverse regiuni ale lumii. Evoluția societății a fost afectată profund de acest fenomen, în special pe fondul globalizării, care a facilitat și potențat răspândirea terorismului pe întreg mapamondul. Statele Unite ale Americii și-au asumat rolul de promotor al luptei împotriva terorismului și au dezvoltat doctrine noi de „preempțiune”, în detrimentul celor de descurajare.² Președintele american, George Bush, declara că descurajarea actelor teroriste nu mai este de actualitate și că e nevoie de folosirea unor instrumente ale „războiului spectacol” împotriva statelor care adăpostesc teroriști sau care dețin arme nucleare.³ Conceptul de terorism este greu de încadrat într-o singură definiție, care să exprime unitar și convingător multitudinea valențelor acestuia. Cuvântul terorism este alcătuit din „teror”, plus sufixul „-ism”, iar etimologic își are originile din limba latină, terror însemnând teroare. Se impune a se face distincția dintre teroare și terorism. Teroarea a fost folosită timp de secole pentru a menține controlul asupra populației, astfel, ea reprezenta o idee machiavelică prin care conducătorul prefera să semene frică printre slujitorii săi. Se poate afirma că, conceptul terorii a pornit de „sus în jos”, de la conducători spre slujitori, pentru a menține ordinea și controlul în stat/regat. În schimb, terorismul poate fi văzut ca o activitate care se are ca arie de manifestare și influență de „jos în sus”, întrucât majoritatea atentatelor sunt conceptualizate și puse în practică de actori non-statali, de cele mai multe ori având ca țintă/scop dezechilibrarea unui actor statal, cetățenii care cad victimă actelor terorite reprezentând, în fapt, un mijloc prin care teroriștii să-și poată atinge scopurile. Pentru a descrie complexitatea fenomenului terorist, vom încerca să-l abordăm din mai multe perspective.

Într-o primă abordare *academică*, conceptualizarea termenului evidențiază cauzele terorismului, motivațiile teroriștilor, modul de operare și dimensiunea socială și psihologică a

---

¹ Li, Li, India's Security Concept and Its China Policy in the Post-Cold War Era, în *The Chinese Journal of International Politics*, Vol. 2, 2008, p. 240.

² Mary, Kaldor, *Securitatea umană. Reflecții asupra globalizării și intervenției*, Editura CA Publishing, Cluj-Napoca, 2010, p. 111.

³ *Ibidem*, p. 112.

acestui fenomen.¹ Puncte de vedere interesante au fost exprimate de exponenții unor școli de gândire occidentale, precum Alex Schmid sau Walter Laqueur. Astfel, cel dintâi descrie terorismul ca o metodă care inspiră anxietate prin desfășurarea unor acțiuni violente, puse la cale de indivizi clandestini, grupuri sau actori statali, care sunt animați, în principal, de motive politice, ideologice sau criminale, iar de cele mai multe ori victimele nu reprezintă adevăratele ținte vizate, acestea fiind alese de obicei la întâmplare și reprezintă mediul de propagare a mesajului către ținta principală.² Alex Schmid definește conceptul de terorism evidențiind dimensiunea/impactul psihologic, întrucât scopul acestuia este de a crea teroare, frică și intimidarea populației, autorii abominabilelor acțiuni reușind să atingă o audiență și să-și propage mesajul, generând reacții care îngreunează gândirea rațională și lucidă a cetățenilor nevinovați și care pot determina comportamente ale adevăratelor ținte vizate de teroriști, în concordanță cu scopurile vizate de aceștia.³ În altă ordine de idei, istoricul Walter Laqueur vede terorismul ca pe un ”barbarism contemporan, un barbarism în epoca tehnologiei avansate”,⁴ afirmând despre grupurile teroriste că sunt ”în mod tradițional cvasi-religioase, cu elemente fanatice, credința/religia fiind justificarea acestora pentru a lua viața cuiva”.⁵

Analistul politic Rohan Gunaratna, născut în Sri Lanka, fost șef al Centrului internațional de cercetare a violenței politice și a terorismului de la Universitatea Tehnologică Nanyang din Singapore, consideră propaganda teroristă ca fiind chintesența acestui fenomen, în ideea în care aceasta contribuie, pe de-o parte la răspândirea și potențarea terorismului în întreaga lume, din punct de vedere operațional, ca modalitate de exprimare a terorii, iar pe de altă parte asigură sprijinul financiar, logistic și al resursei umane necesar funcționării grupărilor teroriste.⁶

Savantul ucrainean Sergey Vavrenyuk, cercetător care a studiat problematica fenomenului terorist, este care vede terorismul ca fiind o reacție a anumitor grupuri, fie ele etnice, religioase sau sociale, la procesele generate de globalizare. Sub influența globalizării unele grupuri se pot simți neîndreptățite, în sensul că prin contactul cu alte culturi și prin modernizarea societăților apreciază că le sunt/pot fi afectate /încălcate drepturile fundamentale, iar pentru a lupta pentru apărarea intereselor lor acestea recurg adeseori la terorism, pe care îl privesc ca pe o strategie de luptă împotriva modernizării și occidentalizării. Pe de altă parte, Vavrenyuk susține că aceste grupuri se folosesc de terorism ca armă pentru a șantaja anumite guverne ale unor țări democratice pentru a-și atinge interesele.⁷

---

¹ Cătălin, Peptan, „*Terrorism-Security threat in the context of globalization*”, Annals of the „Constantin Brancuși” of Targu Jiu, Letter and Social Science, Series 1/2019, pg. 126-142.

² Alex, Schmid, Terrorism - The Definitional Problem, în *Case Western Reserve Journal of International Law*, Vol. 36, Nr. 2, 2004, p. 382.

³ Alex, Schmid, Terrorism as Psychological Warfare, în jurnalul *Democracy and Security*, Vol.1, Nr. 2, 2005, p. 137.

⁴ Walter, Laqueur, The new face of terrorism, în *The Washington Quarterly*, Vol. 21, Nr. 4, 1998, p. 171.

⁵ Walter, Laqueur, Postmodern Terrorism, în *Foreign Affairs*, Vol. 75, Nr. 5, 1996, p. 32.

⁶ Rohan Gunaratna, Terrorism and Small Arms and Light Weapons, în *Symposium on Terrorism and Disarmament* (în cadrul United Nations), 2001, p.3, disponibil pe <http://archive2.grip.org/bdg/pdf/g3062.pdf>, accesat 20.02.2020.

⁷ Sergey Anatolevich, Vavrenyuk, International terrorism and the basic ways to deal with it at the present stage, în *CES Working Papers*, Vol. X, Nr. 2., 2018, p. 215.

Jia Feng-Xiang și Shi Wei, doi cercetători și profesori chinezi de la Universitatea din Congqing, definesc fenomenul terorist ca fiind instaurarea unui climat de teroare, de către un grup, individ sau organizație, pentru a se atinge un scop politic, religios sau social, teroriștii folosindu-se de violență, dar și de alte mijloace coercitive împotriva unor persoane nevinovate, în încercarea de a-și provoca ținta.¹

Saira Ali și Umi Khattab, de la Universitatea din Sunshine Coast (USC, Australia), definește fenomenul terorist dintr-o perspectivă destul de interesantă, unde faptele infracționale sunt folosite, în principiu, pentru a dobândi putere politică sau pentru a menține un status quo politic, aceștia considerând că terorismul nu este folosit doar ca o tactică a fricii și a terorii, ci și pentru a asigura și proteja așa-numitele țări sacre și practicile religioase și culturale.²

Shingo Nagamatsu, profesor la Universitatea din Kansai evidențiază triada elementelor de definire a terorismului, respectiv: actul terorist are caracter politic, vizează civilii, și este caracterizat de violență.³ De asemenea, Nagamatsu susține că teroriștii fac parte întotdeauna din categoria minorităților, de cele mai multe ori simțindu-se izgoniți din propria-i structură socială, fiind porniți în căutarea unui lider care are abilitatea de a-i ghida și de a trata problematica ”injustiției” cu care aceștia s-ar fi confruntat de-a lungul timpului.⁴

O altă abordare a fenomenului terorist este aceea **instituțională**. Odată cu atacurile teroriste din 11 septembrie 2001, întreaga lume a acordat o mult mai mare atenție fenomenul terorist, aspect ce rezultă inclusiv din reglementările legislative adoptate la nivelul entităților statale, care au inițiat procesul de conceptualizare a propriilor strategii naționale de securitate, unde terorismul este tratat ca amenințare securitară, definindu-l și încercând să găsească rezolvări care să estompeze fenomenul, un rol esențial, în acest, sens revenind instituțiilor de intelligence.⁵

Preocupări instituționale în materie s-au manifestat și anterior, la nivelul unor organisme internaționale, elocventă fiind elaborarea, în anul 1996, de către Organizația Națiunilor Unite (ONU), a Rezoluției 51/210, în care terorismul este descris ca fiind un act criminal, care are ca scop provocarea unei stări de teroare în societate, ținta reprezentând-o un grup de persoane, scopurile sunt de natură politică, actele criminale nu sunt justificabile, indiferent de ideologie, spectru politic, rasă, etnie, religie, sau alte motive care pot fi invocate pentru a le justifica.⁶ De asemenea, Consiliul de Securitate al ONU a elaborat, în anul 2004, Rezoluția 1566, în care terorismul este descris ca fiind un act criminal care poate fi, de regulă, la adresa civililor, comis cu scopul de a provoca moartea sau vătămarea corporală, de a crea stări de teroare printre oameni, de a intimida o populație, scopul principal fiind acela

---

¹ Shi Wei, Jia Feng-Xiang, A Review on Terrorism from the Perspective of Terrorists, în *Advances in Psychological Science*, Vol. 18, Nr. 10, 2010, p. 1660 (Sic!).

² Saira Ali, Umi Khattab, Reporting terrorism in Muslim Asia: the Peshawar massacre, în *Media International Australia*, Vol. 173, Nr. 1, 2019, p. 1-2.

³ Shingo, Nagamatsu, War, Crimes, and Terrorism, în *Science of Societal Safety. Living at Times of Risks and Disasters*, Springer Open, 2018, p. 100, disponibil pe <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-981-13-2775-9.pdf>, accesat 16.03.2020.

⁴ *Ibidem*, p. 105.

⁵ Cătălin, Peptan, „Information and intelligence in security equation”, Annals of the „Constantin Brancusi” of Târgu Jiu, Letter and Social Science, Series 2/2019, pg. 39-45.

⁶ Rezoluția ONU 51/210, disponibil pe <https://undocs.org/en/A/RES/51/210>, accesat 21.02.2020.

de a obliga și manipula un guvern sau o organizație internațională în a satisface interesele grupurilor teroriste.¹

Raportat la spațiul geografic analizat, în anul 2002, India a adoptat „Actul de Prevenire a Terorismului” (Prevention of Terrorism Act), în care terorismul este definit ca fiind un act de violență prin care se încearcă crearea unei stări de teroare în societate sau prin care grupurile teroriste au intenția de a amenința în vre-un fel integritatea, securitatea sau suveranitatea Indiei.² Guvernul indian consideră că terorismul internațional, crima organizată transnațională, dar și proliferarea armelor de distrugere în masă, au impus dezvoltarea cooperării între țări pentru asigurarea securității lor reciproce, elocvente în acest sens fiind dialogurile bilaterale pe teme de securitate între India și state precum Rusia, Anglia, Statele Unite ale Americii, Franța, China etc, în cadrul cărora au loc schimburi de informații și de personal militar, ori efectuarea unor exerciții militare comune, pentru a lupta împotriva fenomenului terorist.³

Vicepreședintele Indiei, Venkaiah Naidu, considerat terorismul ca fiind „amenințarea cea mai distructivă, care continuă să își extindă tentaculele la nivel planetar, perturbând structura societății și încetând eforturile de dezvoltare”, în opinia sa ”singura modalitate de a combate terorismul consolidarea și aplicarea legilor, dar și a mecanismelor internaționale existente”.⁴

În Coreea de Sud, terorismul este privit din trei perspective: ca un dezastru național (acțiunile teroriste care implică incendii, explozibili sau atacuri care au ca țintă infrastructura națională, pot cauza daune semnificative și pot provoca daune societății); ca o crimă politică, mai exact, sistemul juridic penal coreean conferă caracter politic actelor teroriste, văzând terorismul ca o amenințare, nu doar la adresa societății, ci și la adresa securității naționale; și nu în ultimul rând, terorismul este privit ca un atac la adresa autorității dreptului internațional, deoarece terorismul poate avea scopul de a amenința sau împiedica guvernul național (sau guvernul unui alt stat) în a-și putea exercita autoritatea.⁵

În anul 1997, Pakistan a adoptat „Actul Antiterorism” (Anti-Terrorism Act), în care terorismul este abordat ca o constrângere sau influențare a autorităților guvernamentale, prin intimidarea sau crearea unei stări de teroare în societate, sau ca o amenințare societală a cărei scop principal este acela de a promova o anumită religie, sectă sau cauze etnice. Astfel, prin acțiuni teroriste se înțelege: act care provoacă moartea, vătămare corporală, daune asupra unor bunuri, acte care pun în pericol viața unor oameni, răpirea pentru răscumpărare, violența împotriva unui membru al poliției etc.⁶ Prin această abordare conceptuală și juridică statul pakistanez încearcă să controleze total societatea, etichetându-i drept teroristi pe anumiți indivizi care sunt implicați în infracțiuni de drept comun, cu atât mai mult cu cât în Pakistan actele teroriste sunt pedepsite, în majoritatea cazurilor, prin pedeapsă cu moartea, fapt care

---

¹ Rezoluția 1566 a Consiliului de Securitate ONU, disponibil pe <https://www.un.org/ruleoflaw/files/n0454282.pdf>, accesat 21.02.2020.

² Anil, Kalhan *et alii.*, Colonial Continuities: Human Rights, Terrorism, And Security Laws in India, în *Columbia Journal of Asian Law*, Vol. 20, 2006, p. 155.

³ Li, Li, *op.cit.*, p. 240.

⁴ India slams Pakistan at NAM summit, The Print, disponibil pe <https://theprint.in/india/india-pakistan-nam-summit-contemporary-epicentre-of-terrorism/312007/>, accesat 05.03.2020.

⁵ Patricia, Geodde, Weonwu, Kim, Balancing the Act on Anti-terrorism in South Korea, în *Pacific Basin Law Journal*, Vol. 35, Nr. 1, 2017, p. 80-84.

⁶ Actul Antiterorism din Pakistan, disponibil pe <https://www.ppra.org.pk/doc/anti-t-act.pdf>, accesat 21.02.2020.

arată că autoritățile pakistaneze încearcă să păstreze controlul asupra societății, oarecum printr-un exces de putere.

În anul 2016, China și-a modificat legislația privind problematica fenomenului terorist, astfel, în noua lege terorismul este definit ca fiind ”orice activitate care, prin violență, sabotaj sau amenințare, își propune să creeze panică socială, să submineze siguranța publică, să încalce drepturile personale și de proprietate sau să constrângă un organ de stat sau o organizație internațională, pentru a atinge obiective politice, ideologice sau de altă natură”.¹Odată cu această abordare a terorismului, China a lansat strategia ”războiul oamenilor”, care evidențiază nevoia participării civililor în lupta împotriva terorismului, prin înființarea unor forțe formale sau a unor grupuri de voluntari în comunități, autoritățile încurajând civilii să lucreze ca informatori pentru a promova colectarea informațiilor cu privire la această problematică (Articolul 44).²

În contextul abordărilor instituționale anterior prezentate, rețin atenția punctele de vedere exprimate de unii lideri politici din arealul geografic ce face obiectul studiului fenomenului terorist. Întrucât termenului de terorism a fost adordat dintr-o altă perspectivă după cel de-al doilea Război Mondial, și anume cea de *manifestare revoluționară*, președintele Organizației pentru Eliberarea Palestinei, Yaser Arafat, în cadrul Adunării Generale a ONU, sublinia deosebirile dintre cele două concepte, arătând că „*diferența dintre revoluționar și terorist constă în motivele pentru care luptă fiecare dintre ei. Nu poate fi numit terorist cel care se ridică pentru o cauză dreaptă și luptă pentru libertatea și eliberarea țării împotriva invadatorilor, coloniilor și coloniștilor*”.³

Pentru Șamil Basaev (fost lider al curentului separatist din Cecenia), terorismul nu era neapărat benefic, ci reprezenta o „necesitate” în contextul situației tensionate dintre Federația Rusă și Cecenia. Într-o declarație publică, liderul separatist afirma că “pentru mine, aceasta este o luptă pentru libertate, dacă nu sunt un om liber, nu pot trăi în credința mea, libertatea reprezintă un lucru primar, Shari’a fiind pe locul doi”.⁴

O abordare interesantă cu privire la conceptualizarea, operaționalizarea și susținerea actelor teroriste aparține președintelui turc, Recep Erdogan, care a declarat că definiția fenomenului terorist are “nevoie de o modificare” pentru a-i include și pe cei care susțin fenomenul, afirmând, de asemenea, că „nu există vreo diferență între un terorist care ține în mână o armă, și cei care se folosesc de poziția pe care o dețin pentru a-și îndeplini scopurile” (jurnalist, parlamentar, activist etc).⁵ Referindu-se la problematica terorismului, Recep Erdogan a declarat faptul că “terorismul nu este comis doar prin folosirea de arme, ci și prin atacurile la adresa credințelor religioase, acest fapt reprezentând un act de teroare, la fel precum rasismul sau discriminarea”⁶, ceea ce a determinat tot mai multe persoane publice din

---

¹ China’s Comprehensive Counter-Terrorism Law, The Diplomat, disponibil pe <https://thediplomat.com/2016/01/chinas-comprehensive-counter-terrorism-law/>, accesat 16.03.2020.

² *Ibidem*.

³ Flavius Cristian Mărcău, Mihaela Andreea Ciorei, „*The role of intelligence in the fight against terror*”, European Scientific Journal, January 2013 edition, vol. 9, No. 2, pg. 4.

⁴ Dying for the independence of Chechnya, IFAIR, disponibil pe <https://ifair.eu/2011/07/21/dying-for-the-independence-of-chechnya-suicide-terrorism-as-a-rational-strategy-in-the-context-of-chechen-resistance-to-russian-occupation/>, accesat 05.03.2020.

⁵ Ankara bombing: Erdogan seeks to widen terrorism definition, BBC, disponibil pe <https://www.bbc.com/news/world-europe-35807987>, accesat 05.03.2020.

⁶ Erdogan: Attacking religious beliefs equals terrorism, World Bulletin, disponibil pe <https://www.worldbulletin.net/politics/erdogan-attacking-religious-beliefs-equals-terrorism-h153579.html>, accesat 05.03.2020.

Turcia să-l acuze pe președinte că ar avea o „agendă islamistă ascunsă, disimulată sub discursul proeuropean”¹, ceea ce îi scade credibilitatea în rândul opiniei publice interne și internaționale.

Prim-ministrul japonez Shinzo Abe consideră că terorismul, cu precădere manifestat în Orientul Mijlociu, dar și proliferarea armelor de distrugere în masă, reprezintă o pierdere incomensurabilă adusă comunității internaționale, în special dacă acest fenomen continuă să se răspândească în acest areal geografic.² Pe de altă parte, Shinzo Abe condamnă vehement fenomenul terorist, recomandând organizațiilor guvernamentale relevante să își intensifice eforturile pentru a preveni atacurile teroriste de pe teritoriul Japoniei, concomitant cu necesitatea ca autoritățile japoneze să aibe garanția că instrumentele de cercetare penală nu încalcă libertățile și drepturile cetățenilor.³

Concluzionând, se poate remarca faptul că în abordarea instituțională sunt regăsite elemente juridice, sociologice, dar și politice, având în vedere faptul că fenomenul terorist operează în diferite domenii care pot reprezenta o țintă a grupurilor teroriste, aspect care impune necesitatea de reglementări specifice care să acopere toate aceste arii de manifestare.

Cea de-a treia perspectivă de abordare a fenomenului terorist este *abordarea publică* în care un rol important revine mass-media, care de fiecare dată când se produce un atac terorist îl aduce la cunoștința opiniei publice, chiar mediatizându-l excesiv, realizând în fapt scopul urmărit de grupurile teroriste, respectiv instaurarea stării de teroare în societate. De asemenea, mediatizarea unor astfel de știri permite grupărilor teroriste să-și disemineze ideologia și să se facă cunoscuți în rândul unor mase importante de persoane, de unde își pot racola ulterior adeptii.

Având în vedere particularitățile de ordin politic din majoritatea țărilor continentului asiatic, mass-media nu dispune de o foarte mare libertate de exprimare, majoritatea agențiilor fiind controlate de stat, ceea ce conduce implicit la un control riguros al instituțiilor statului asupra a ceea ce mass-media difuzează în spațiul public, inclusiv în ceea ce privește problematica teroristă.

În China, agențiile de presă sunt controlate total de către stat, politica editorială fiind impusă și restrictivă, dreptul la opinie și informare cu celeritate fiind limitat, inclusiv în ceea ce privește activitățile care se circumscriu problematicii teroriste. Spre exemplu, mișcările separatiste din regiunea Xinjiang, care sunt considerate de către autoritățile statului ca având particularități specifice fenomenului terorist, sunt mediatizate sporadic de către mass-media, accesul jurnaliștilor în regiune fiind deseori restricționat, iar articolele care tratează subiectul separatismului și al actelor teroriste sunt, de obicei, concentrate pe evidențierea caracterului antisocial al activităților, măsurile întreprinse de autorități pentru contracararea activităților membrilor grupărilor separatiste și, de asemenea, pe avertizarea cetățenilor de a nu se implica în astfel de situații. De menționat este și faptul că, adeseori, mass-media străină nu are acces

---

¹Carmen Gavriluță, *Revolta Orientului*, Editura Polirom, Iași, 2013, pg. 257.

² Japan's Abe gives millions for Middle East to fight Islamic State terrorists, DW, disponibil pe <https://www.dw.com/en/japans-abe-gives-millions-for-middle-east-to-fight-islamic-state-terrorists/a-18197476>, accesat 16.03.2020.

³ Abe's anti-terrorism measures, Japan Times, disponibil pe <https://www.japantimes.co.jp/opinion/2015/12/12/editorials/abes-anti-terrorism-measures/#.XnCbQagzbIU>, accesat 16.03.2020.

la materiale sau informații veridice¹, astfel că lumea exterioară spațiului chinez nu cunoaște adevărata realitate a vieții cotidiene din acest extins areal geografic.

Fenomenul terorist a devenit un subiect tabu în Singapore, unde în anul 2018 au fost adoptate prevederi legale prin care se interzice raportarea de la fața locului a atacurilor teroriste, astfel jurnaliștii sau cetățenii care se află la fața locului nu au voie să comunice, să fotografieze, să filmeze, să trimită mesaje text/audio, până la o lună după săvârșirea actului terorist, dacă autoritățile consideră că operațiunile de securitate ar putea fi compromise, persoanele care nu respectă legea riscând să fie amendate cu aproximativ 15.000 de dolari, și cu o pedeapsă cu închisoarea de până la 2 ani.²

Jurnaliștii și activiștii din unele țări asiatice pot face ei înșiși obiectul represiunii autorităților statului, fiind chiar acuzați de săvârșirea unor acte de terorism, în situația în care mediatizează aspecte ce nu sunt în concordanță cu politica oficială a statului. Elocvent este cazul activistei Gul Bukhari, din Pakistan, care a criticat acțiunile armatei pakistaneze, aspect care a determinat autoritățile pakistaneze să o acuze de săvârșirea de acte teroriste și de propagandă împotriva statului.³ O situație similară o reprezintă cazul a doi jurnaliști și un activist din Turcia, care au lucrat pentru o agenție de presă kurdă, aceștia fiind acuzați de terorism și încarcerați sub acuzația ”propagandei” împotriva statului.⁴

Relevantă pentru problematica analizată este modalitatea de prezentare de către mass-media a unelor acte teroriste ce au avut loc pe continentul asiatic.

O primă analiză va face referire la atentatul terorist de la Hotelul Marriott, din Jakarta, din anul 2003, în care prin detonarea unei bombe au fost ucise 12 persoane și rănite peste 150 de persoane.⁵ The Straits Times, un cotidian foarte important din Singapore, a reacționat imediat în contextul acestui atentat, punând accentul pe necesitatea înăsprii legilor care incriminează terorismul în Indonezia și concluzionând că succesul în lupta cu terorismul îl reprezintă activitatea de prevenție, dublată de pedepsirea aspră celor implicați în fenomen. Un alt cotidian, New Straits Times, de data aceasta din Malaezia, a accentuat nevoia de eradicare a rădăcinilor terorismului, atenționând însă că măsurile represive și militare, cu caracter reactiv, nu pot soluționa problematica terorismului.⁶

Un alt atac terorist, la care cele două cotidiane au reacționat, este atacul terorist cu bomba asupra ambasadei Australiei din Jakarta, din anul 2004, care s-a soldat cu moartea a 9 persoane, și cu rănirea a peste 180 de persoane. The Straits Times, din Singapore, le-a amintit singaporezilor că terorismul este omniprezent, și că acest atac terorist trebuie să reprezinte un apel la conștientizarea autorităților și a cetățenilor cu privire la prevenirea unor astfel de abominabile atentate, în timp ce cotidianul New Straits Times, din Malaezia, a reacționat total

---

¹ Rebekah L., Bina, Conflict, Terrorism and the Media in Asia, în *Federal Communications Law Journal*, Vol. 59, Nr. 2, 2007, p. 455.

² Singapore’s new anti-terror law, South China Morning Post, disponibil pe <https://www.scmp.com/news/asia/southeast-asia/article/2146431/singapores-new-anti-terror-law-takes-effect-allowing-media>, accesat 05.03.2020.

³ Islamabad tells activist Gul Bukhari: Keep quiet or face terrorism charges, AsiaNews, disponibil pe <http://www.asianews.it/news-en/Islamabad-tells-activist-Gul-Bukhari:-Keep-quiet-or-face-terrorism-charges--49284.html>, accesat 05.03.2020.

⁴ Turkey journalists and activist acquitted of terrorism charges, BBC, disponibil pe <https://www.bbc.com/news/world-europe-49017181>, accesat 05.03.2020.

⁵ Atentat JW Marriott, Jakarta, TIME, disponibil pe <https://time.com/4180220/indonesia-terrorist-attacks-history-jakarta/>, accesat 05.03.2020.

⁶ Sonia Ambrosio, de Nelson, News Reporting on Terrorism in Malaysia and Singapore, în *Media Asia*, Vol. 33, Nr. 3/4, 2006, p. 196.

diferit față de cel din Singapore, în sensul că nu a evidențiat necesitatea desfășurării acțiunilor cu caracter preventiv de către instituțiile abilitate, punând accentul pe ideea de înăsprire a legilor și pe acțiuni post factum, cu caracter reactiv, îndreptate împotriva exponenților acțiunilor teroriste.¹

Un studiu realizat de Our World in Data referitor la subiectul reprezentării atacurilor teroriste în mass-media, evidențiază faptul că mass-media acordă o mult mai mare atenție atacului terorist dacă atacatorul este musulman (cu o medie de 758% în cadrul a cinci agenții importante de mass-media din SUA), dacă atacatorul a fost arestat, dacă ținta atacului a fost guvernul/autoritățile, sau dacă s-au produs victime omenești în timpul atacului.² Faptul că mass-media acordă o atenție sporită unui atac terorist în special dacă atacatorul aparține lumii islamice, poate asocia imaginea islamicilor cu terorismul și implicit poate conduce la xenofobie, motiv pentru care se impune abordarea cu imparțialitate a evenimentelor care pot avea un impact emoțional asupra populației. Mass-media pleacă de la constatarea că „musulmanii sunt implicați în mai multe conflicte violente între grupuri decât popoarelor aparținând altor civilizații?”³, ceea ce alimentează dilema cu privire la compatibilitatea valorilor cărora se raportează lumea islamică cu valorile spațiului occidental.

În Japonia, pe parcursul anului 1995, au avut loc mai multe atacuri teroriste, orchestrate de gruparea AUM, care au avut ca mod de operare dispersia mai multor pachete cu gaz sarin cu efect mortal în metroul din Tokyo, ucigând astfel 12 persoane și rănind mai mult de 5000 de persoane, atacurile fiind considerate cele mai grave acte teroriste din istoria Japoniei.⁴ Ele au provocat o adevărată frenezie în rândul mass-mediei japoneze, posturile de televiziune prezentând constant informații în spațiul public, provocând sentimente de frică și teamă în rândul cetățenilor. Jurnalista Charmaine Chan a susținut că starea de fapt prezentată s-a manifestat până la capturarea liderului AUM, ea fiind expresia „putregaiului” care amenințat o societate japoneză deziluzionată de accentuarea problemelor interne.⁵ Punctul culminant al abordării mediatice a acestor atentate s-a înregistrat abia 23 de ani mai târziu, mai exact în anul 2018, atunci când liderul grupării AUM și alți adepți ai săi au fost executați de către autorități, decizie care a generat reacții diverse din partea japonezilor. Reține atenția faptul că majoritatea persoanelor intervievate, de către agențiile mass-media din Japonia, se arătau îngrijorate în privința unor posibile alte atacuri, acestea susținând necesitatea ca Japonia să implementeze măsuri de securitate coerente care să prevină astfel de evenimente abominabile, cu efect psihologic major asupra cetățenilor.⁶

Agențiile mass-media au un impact deosebit asupra populației, având capacitatea de a induce stări de frică și de anxietate, în special atunci când acestea relatează evenimente teroriste. În căutarea și în relatarea știrilor „senzaționale”, agențiile de mass-media neglijează,

---

¹ *Ibidem*, p. 196-197.

² Media coverage of terrorism, Our World in Data, disponibil pe <https://ourworldindata.org/terrorism#media-coverage-of-terrorism>, accesat 05.03.2020.

³ Samuel, Huntington, *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*, Editura Litera, București, 2019, p. 492.

⁴ Atac terorist cu gaz sarin în Japonia, disponibil pe <https://www.history.com/this-day-in-history/tokyo-subways-are-attacked-with-sarin-gas>, accesat 22.02.2020.

⁵ Shoko Asahara: my memories of how Tokyo Subway sarin attack spread terror, Post Magazine, disponibil pe <https://www.scmp.com/magazines/post-magazine/long-reads/article/2154144/post-journalist-recalls-day-tokyo-subway-sarin>, accesat 17.03.2020.

⁶ Japanese have mixed opinions on execution of Aum leader, The Japan Times, disponibil pe <https://www.japantimes.co.jp/news/2018/07/06/national/crime-legal/japanese-mixed-opinions-execution-aum-leader-shoko-asahara-six-accomplices/#.XnC9d6gzblU>, accesat 17.03.2020.

adeseori, faptul că acestea pot avea un impact emoțional profund asupra cetățenilor, punând pe primul plan și raportându-se doar la rating. Grupările teroriste se folosesc de preocuparea agențiilor mass-media de a relata știri senzaționale, reușind astfel să-și atingă scopurile, unul dintre acestea fiind diseminarea ideologiei și realizarea în mod indirect de publicitate în beneficiul grupărilor teroriste. Walter Laqueur aprecia că ”publicitatea este totul” pentru grupările teroriste¹, aspect care determină agențiile mass-media să profite de drama umană, de tragedia personală, dar și de panica colectivă pe care terorismul le asigură, pentru că acestea le garantează audiență.²

Concluzionând, putem spune despre fenomenul terorist că este o strategie de luptă neconvențională, o adevărată amenințare la adresa societății și a securității globale, un fenomen care poate avea efecte deosebit de grave asupra oamenilor, instaurând stări de teroare, frică, iar scopul principal al grupărilor teroriste este acela de a-și disemina ideologia și de a manipula liderii politici, pentru a-și realiza propriile interese.

3. Concluzii

Conceptele de securitate și terorismul, ca amenințare securitară neconvențională care s-a potențat în ultimele decenii sub o nouă manifestare proteiformă și cu un nou impuls, în contextul crizelor socio-politice determinate de lipsa secularizării, calitatea îndoielnică a leadership-ului și violența metamorfozată în diferite forme de conflict în interiorul sau între state, au cunoscut un nou mod de abordare la nivelul entităților statale de pe continentul asiatic, chiar și de către cele care încă sunt caracterizate de un deficit de democrație.

S-au conceptualizat strategii naționale de securitate, bine structurate și articulate evoluțiilor fenomenului la nivel regional, împotriva amenințării fenomenului terorist.

Modalitățile de abordare a problematicii este diferențiată, în funcție de particularitățile de ordin politic, social și civilizațional al entităților statale din Asia, care nu prezintă caracteristici unitare, ceea ce îngreunează demersurile de a preziona evoluțiile ecuației securitare într-un orizont de timp rezonabil.

Bibliografie

Ali, Saira, Khattab, Umi, Reporting terrorism in Muslim Asia: the Peshawar massacre, în *Media International Australia*, Vol. 173, Nr. 1, 2019, p. 1-2.

Antonescu Mădălina Virginia, *Noul concept chinez de Securitate și ascensiunea pacifistă a Chinei ca piloni fundamentali ai politicii externe*, în *Revista Polis*, Vol. III, Nr. 1 (7), dec. 2014-februarie 2015, p. 59-60.

Akaha, Tsuneo, Japan's Comprehensive Security Policy: A New East Asian Environment, în *Asian Survey*, Vol. 31, Nr. 4, Aprilie 1991, p. 324.

Bina, Rebekah L., Conflict, Terrorism and the Media in Asia, în *Federal Communications Law Journal*, Vol. 59, Nr. 2, 2007, p. 455.

Gavriliuță, Carmen, *Revolta Orientului*, Editura Polirom, Iași, 2013, pg. 257.

Geodde, Patricia, Kim, Weonwu, Balancing the Act on Anti-terrorism in South Korea, în *Pacific Basin Law Journal*, Vol. 35, Nr. 1, 2017, p. 80-84.

---

¹ Philip, Schlesinger, Terrorism, the media, and the liberal-democratic state: A critique of the Orthodoxy, în *Social Research*, Vol. 48, p. 85.

² Brigitte L., Nacos, *Mass-Mediated Terrorism: The Central Role of The Media in Terrorism and Counterterrorism*, Rowman & Littlefield Publishers, Lanham, 2007, p. 37.

Gunaratna, Rohan, Terrorism and Small Arms and Light Weapons, în *Symposium on Terrorism and Disarmament* (în cadrul United Nations), 2001, p.3, disponibil pe <http://archive2.grip.org/bdg/pdf/g3062.pdf>, accesat 20.02.2020.

Huntington, Samuel, *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*, Editura Litera, București, 2019, p. 492.

Hughes, Christopher W., *Japan's security agenda: military, economic, and environmental dimensions*, Lynne Rienner Publishers, Londra, 2004, p. 120-121.

Iardi, Gaetano, „The 9/11 Attacks—A Study of Al Qaeda's Use of Intelligence and Counterintelligence”, în jurnalul *Studies in Conflict and Terrorism*, Volumul 32, Numărul 3, 2009, p. 173.

Kaldor, Mary, *Securitatea umană. Reflecții asupra globalizării și intervenției*, Editura CA Publishing, Cluj-Napoca, 2010, p. 111.

Kalhan, Anil, *et alții.*, Colonial Continuities: Human Rights, Terrorism, And Security Laws in India, în *Columbia Journal of Asian Law*, Vol. 20, 2006, p. 155.

Lee, Grace, The Political Philosophy of Juche, în *Stanford Journal of East Asian Affairs*, Vol. 3, Nr. 1, Primăvară 2003, p.105-107.

Li, Li, India's Security Concept and Its China Policy in the Post-Cold War Era, în *The Chinese Journal of International Politics*, Vol. 2, 2008, p. 240.

Laqueur, Walter, , The new face of terrorism, în *The Washington Quarterly*, Vol. 21, Nr. 4, 1998, p. 171.

Laqueur, Walter, Postmodern Terrorism, în *Foreign Affairs*, Vol. 75, Nr. 5, 1996, p. 32.

Lipschutz, Ronnie D., *On Security*, Editura Columbia University Press, New York, 1995, p. 65-71.

Mărcău, Florin Cristian, Ciorei, Mihaela Andreea, „The role of intelligence in the fight against terror”, *European Scientific Journal*, January 2013 edition, vol. 9, No. 2, pg. 4.

Moștofleu, Constantin, Dușu, Petre, Sarcinschi, Alexandra, *Studii de Securitate și Apărare, Volumul 2*, Editura Universității Naționale de Apărare, București, 2005, p. 9.

Nacos, Brigitte L., *Mass-Mediated Terrorism: The Central Role of The Media in Terrorism and Counterterrorism*, Rowman & Littlefield Publishers, Lanham, 2007, p. 37.

de Nelson, Sonia Ambrosio, News Reporting on Terrorism in Malaysia and Singapore, în *Media Asia*, Vol. 33, Nr. 3/4, 2006, p. 196.

Peptan, Cătălin, „The environmental security, a national security dimension”, *Revista „Fiability & Durability”/„Fiabilitate si Durabilitate”*, ISSN 1844-640x, Nr. 1/2018, *Anale Univ "Constantin Brancusi" Targu Jiu*;

Peptan, Cătălin, „Terrorism-Security threat in the context of globalization”, *Annals of the „Constantin Brancusi” of Targu Jiu, Letter and Social Science, Series 1/2019*, pg. 126-142.

Peptan, Cătălin, „Information and intelligence in security equation”, *Annals of the „Constantin Brancusi” of Targu Jiu, Letter and Social Science, Series2/2019*, pg. 39-45.

Schmid, Alex, Terrorism - The Definitional Problem, în *Case Western Reserve Journal of International Law*, Vol. 36, Nr. 2, 2004, p. 382.

Schmid, Alex, Terrorism as Psychological Warfare, în jurnalul *Democracy and Security*, Vol.1, Nr. 2, 2005, p. 137.

Schlesinger, Philip, Terrorism, the media, and the liberal-democratic state: A critique of the Orthodoxy, în *Social Research*, Vol. 48, p. 85.

Shi Wei, Jia Feng-Xiang, A Review on Terrorism from the Perspective of Terrorists, în *Advances in Psychological Science*, Vol. 18, Nr. 10, 2010, p. 1660 (Sic!).

Shingo, Nagamatsu, War, Crimes, and Terrorism, în *Science of Societal Safety. Living at Times of Risks and Disasters*, Springer Open, 2018, p. 100, disponibil pe <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-981-13-2775-9.pdf>, accesat 16.03.2020.

Vavrenyuk, Sergey Anatolevich, International terrorism and the basic ways to deal with it at the present stage, în *CES Working Papers*, Vol. X, Nr. 2., 2018, p. 215.

<https://undocs.org/en/A/RES/51/210>, accesat 21.02.2020.

<https://www.un.org/ruleoflaw/files/n0454282.pdf>, Rezoluția 1566 a Consiliului de Securitate ONU, accesat 21.02.2020.

<https://theprint.in/india/india-pakistan-nam-summit-contemporary-epicentre-of-terrorism/312007/>, accesat 05.03.2020.

<https://www.ppra.org.pk/doc/anti-t-act.pdf>, accesat 21.02.2020.

<https://thediplomat.com/2016/01/chinas-comprehensive-counter-terrorism-law/>, accesat 16.03.2020.

<https://ifair.eu/2011/07/21/dying-for-the-independence-of-chechnya-suicide-terrorism-as-a-rational-strategy-in-the-context-of-chechen-resistance-to-russian-occupation/>, accesat 05.03.2020.

<https://www.bbc.com/news/world-europe-35807987>, Ankara bombing: Erdogan seeks to widen terrorism definition, BBC, accesat 05.03.2020.

<https://www.worldbulletin.net/politics/erdogan-attacking-religious-beliefs-equals-terrorism-h153579.html>, accesat 05.03.2020.

<https://www.dw.com/en/japans-abe-gives-millions-for-middle-east-to-fight-islamic-state-terrorists/a-18197476>, accesat 16.03.2020.

<https://www.japantimes.co.jp/opinion/2015/12/12/editorials/abes-anti-terrorism-measures/#.XnCbQagzbIU>, accesat 16.03.2020.

<https://www.scmp.com/news/asia/southeast-asia/article/2146431/singapores-new-anti-terror-law-takes-effect-allowing-media>, accesat 05.03.2020.

<http://www.asianews.it/news-en/Islamabad-tells-activist-Gul-Bukhari:-Keep-quiet-or-face-terrorism-charges--49284.html>, accesat 05.03.2020.

http://english.www.gov.cn/archive/white_paper/2014/09/09/content_281474986284525.htm, accesat 04.03.2020.

https://media.nti.org/pdfs/ROK_2012_White_Paper.pdf, Strategia Națională de Securitate și Apărare a Coreei de Sud, p. 40, accesat 04.03.2020.

<https://www.bbc.com/news/world-europe-49017181>, Turkey journalists and activist acquitted of terrorism charges, BBC, accesat 05.03.2020.

<https://time.com/4180220/indonesia-terrorist-attacks-history-jakarta/>, accesat 05.03.2020.

<https://ourworldindata.org/terrorism#media-coverage-of-terrorism>, accesat 05.03.2020.

<https://www.history.com/this-day-in-history/tokyo-subways-are-attacked-with-sarin-gas>, accesat 22.02.2020.

<https://www.scmp.com/magazines/post-magazine/long-reads/article/2154144/post-journalist-recalls-day-tokyo-subway-sarin>, accesat 17.03.2020.

<https://www.japantimes.co.jp/news/2018/07/06/national/crime-legal/japanese-mixed-opinions-execution-aum-leader-shoko-asahara-six-accomplices/#.XnC9d6gzbIU>, accesat 17.03.2020.